

Oppitunti 1, elämä

Mirkka Rekolan vetyatomi

Alussa oli entropia, ja atomit tömähtelivät toisiinsa kuin Koskipuiston piripäät. Vetyatomi sinkosi läpi pimeään ja muodosti sidoksia yksi toisensa jälkeen, aineen pilkahduksia kaikkeudessa.

Se pilkahteli mammutissa ja sammalessa, juoksi jäniksenä auton alle. Se lensi haaskalinnun vatsalaukussa ja päätyi puutarhamultaan ja useimmiten unohti, että kaikki oli enimmäkseen tyhjää tilaa. Kaikki oli väliaikaista, mutta vetyatomi ikuinen. Se on vedylle kirous tai siunaus.

Se pyöristi kalpean valkeakuulaan poskia ja sujahti runoilijan vatsaan. Vuosien päästä Kalevankankaalla se pinnisteli kohti rauduskoivun lehtivihreää, suoni ilmaa kaikelle elolliselle.

Kerta toisensa jälkeen se vapautti sidoksensa, ja lopuissa oli aina entropia. Atomit tömähtelivät toisiinsa kuin myöhäiskeski-ikäiset naiset teatterin väliajalla.

Oppitunti 2, kuolema

Kuinka tehdä pesä hirven kalloon

Valo tulee viistosti ja leikkaa pellon reunaan hirven varjon, maanpinta säteilee sumua. Eläin on aikuisen kokoinen ja sarvipäinen. Se liikkuu huterasti, notkahtaa ja haparoi ennen kuin kaatuu.

Hirvi makaa pellolla lämpimänä ja höyryävänä, se hengittää nykivään tahtiin, kunnes tulee viimeistä edeltävä tiheä henkäys ja sen jälkeen pitkä puhallus, joka liukuu kevyenä kaarteena ilmaan ja siinä se on, niin se meni, sitä ei enää ole.

Koivut tiputtelevat lehtiään, haavat värisevät kylmässä ilmassa. Kuolema juoksee pitkin pellon reunaa ja tönäisee pysähtynyttä kylkeä kevyesti. Se kerää heiniä ja lehtiä matkaansa, tilkitsee pesänsä hirven kalloon. Henki valuu noroina maahan ja juurten kautta kasvien solukkaan.

Oppitunti 3, rakkaus

Annikan hauras sydän

Tapasin Annikan huhtikuun loppuessa ja päätin uskoa rakkauteen ensisilmäyksellä. Hänen vaaleat hiussuortuvansa lepattivat tuulessa samaan tahtiin sydämeni kanssa ja karnevaali ympärillämme juhlisti ikuista ja räikeää onnea.

Vuotta myöhemmin Annikan morsiuskimppuna oli foliopallo, hän heitti sen ilmaan ja tuuli vei. Annika katsoi minua täynnä toivoa ja painautui kiinni, korva vasten lepattavaa sydäntäni. Samalla hetkellä päätin uskoa onnellisiin loppuihin.

Joka yö, kun Annika nukkuu, lukitsen kylpyhuoneen oven ja kelmeässä valossa avaan rintakehäni. Katselen äärimmilleen viritettyä, ikuisesti tikittävää koneistoa. Mekaniikkaa, joka ei uskomisesta huolimatta muutu vereväksi. Otan pihdit, särjen sydäntäni vieteri vieteriltä, kunnes koneisto on yhtä väliaikainen, kuin Annikan hauras ja inhimillinen sydän.

Oppitunti 4, viha

Juhannusaaton jälkipyykki

Salme on kontillaan laiturilla, toisessa kädessä lohkare suopaa ja toisessa karkea harja. Hän ihailee hetken maisemaa ennen kuin jatkaa iloisena kuuraamista. – Miten keveä olo!

Pian järvellä kaikuu *Liljankukka*, kun Salme laulaa. Rystyset ovat jo verillä, mutta vielä riittää pyykättävää. Punertava vaahto leviää pitkin laiturin pintaa ja menee huuhteluveden matkassa laineille. – Voi miten tulikin näin kaunis päivä!

Salme heittää kokkokasaan huopahatun ja risuja päälle. Touko korahtaa vielä kerran kokon alla, Salme ottaa kirveen ja lyö hamaralla miestä ohimolle. – Vaikene piru, Salme tuumaa ja tuikkaa kokkoon valkean.

– Ken voi liekin sammuttaa, silloin kun se leimahtaa, Salmen heleä ääni nousee taas laineiden matkaan.

Oppitunti 5, luominen

Uuden maailman alku

Niin vain kävi, että keskelle olohuoneen lattiaa synnytin kauniin, vahapintaisen munan, jonka sisällä hohti himmeä valo. Kallistin munaa hellävaraisesti, kovaa kuorta vasten kuului kevyt rapina.

Tein munalle villasta pesän yöpöydälleni. Jo samana päivänä munan sisältä alkoi kuulua vaimeita ääniä, kuin Mikado-tikkujen rahinaa toisiaan vasten. Rahinan taustalla kuului moniääninen vaimea puhe, jonka kieli oli minulle vieras.

Munan sisällä hohtava valo vahvistui päivä päivältä, kuten äänetkin. Huuto, vasarointi, metallin kalina, kuin nupullaan oleva infrastruktuuri. Liituisen kuoren läpi näkyi heikkoa varjoteatteria.

En tuntenut kieltä, mutta ymmärsin sävystä, että olin luonut jotain olemassaolostaan vihaista. Poskilleni syttyi hehku, kun hurmaavan katastrofin odotus täytti minut kokonaan.

Oppitunti 6, tuhoaminen

Tuhon arkkitehti

Oikeastaan talo oli suojeltu, mutta ihastuin siihen ensimmäisellä silmäyksellä. Talon sopusointuinen funktionalismi värisytti aivojeni mielihyvakeskusta ja kiihotti ilmoille toinen toistaan innovatiivisempia riemukuvia. Oi, mikä potentiaali!

Kuin liian pitkään läheisyyttä odottanut rakastaja, kiihtyvän innostuksen vallassa ryhdyin riisumaan historian kerroksia talon rungosta. Pois kivijalkaan kuseksitut merkkisorot! Pois kolhut ja tahrat! Luovuta täydellinen ruumiisi minulle, sopersin huuliani purren.

Hikinoro valui ohimollani, kun lopulta seisoin kadulla hengästyneenä ja tuijotin taloa. Se oli virtaviivaisen valkoinen, alaston ja ilmeeton. Näyteikkunoiden mainosvalot syttyivät kuin tuhannet tähdet.

Olin paljastanut talon ydinfunktion ja kaikessa neutraaliudessaan se räjäytti mantelitulmakkeeni huutamaan alkukantaista pelkoa.

Minä aiheutin tämän. Nyt minun funktioni on paeta.

Oppitunti 7, muistaminen

Karhunköynnös

Isovanhempani olivat pitäneet lipastosta niin hyvää huolta, että saatoin vain työntää sen olohuoneeseeni. Laatikoissa olevat valokuvat kävisin läpi myöhemmin.

Ensimmäisen pölykasan lakaisin lattialta viikon kuluttua, sen kummemmin ajattelematta. Mutta kun lattialle sinnikkäästi ilmestyi uusia, hentoja kasoja, päätin siirtää lipastoa hieman. Sen takaseinän liitoksista kasvoi köynnösmäinen kasvi, joka oli tarttunut kiinni seinän rappaukseen ja jauhoi sitä pölyksi. Avasin laatikot, mutta oli mahdotonta enää erottaa mikä oli juuria ja mikä valokuvaa.

Köynnöksen katkominen tuntui vain yllättävän sen kasvua, joten lopulta annoin sen olla. Herttamaisten lehtiensä kärjistä köynnös itki sameita pisaroita lipaston sellakan pintaan. Kun se lopulta räpäytti valkoiset kukkansa auki, itkin minäkin.

Oppitunti 8, unohtaminen

Pitsiliina

Jos jotain meidän sukumme kolhitut naiset rakastavat, niin tragediaa. Siksi olin äidilleni niin rakas, kitukasvuinen ja vauhkomielinen lapsi, joka ensimmäisen kerran oli kuolla syntyessään.

Minun kanssani syntyi syvä pelko, joka ei jättänyt äitiäni rauhaan hetkeksikään. Olin aikapommi, tauoton metronomi sadan iskun leposykkeellä. Sitä pelkoa hän eli ja hengitti, laittoi ylös jokaisen kivuliaan yksityiskohdan vain toistaakseen tarinansa jokaiselle, joka suostui kuuntelemaan. Heitä on riittänyt.

Ymmärrättehän siis, ettei minulla ole vaihtoehtoja.

Illalla kun äiti nukahtaa, poimin rintataskustani kullanhoitoisen turkiskoin, nostan sen äidin korvan lähelle ja puhallan hellästi. Koi pyrähtää lentoon ja sukeltaa korvakäytävän kautta muistoihin, syö ne ilmavaksi pitsiksi.

Viimeinkin saan hengähtää.

Oppitunti 9, anteeksianto

Arkistonhoitaja

Arkiston olosuhteet ovat virheettömästi säädetyt ja tauotta valvotut. Inhimillisten erehdysten arkiston hoitajalla ei ole varaa henkilökohtaisiin erehdyksiin, inhimillistä tai ei.

Leikin säännöt ovat nämä: voit vaieta ja hävetä kuoliaaksi minkä tahansa asian, mutta jos joskus joku on nähnyt, kuullut tai tiennyt, kaikki kirjataan ylös ja avataan sadan vuoden kuluttua julki. Aviottomat lapset, tuomiot, maanpetturuudet ja vaikeudet.

Vain harvoin arkistoihin haudataan mitään hyvää.

Arkistot ovat haurasta paperia, jonka kulmia aika jauhaa selluloosaksi ampiaisen leuoillaan. On hyvä tietää tämä; automaattisen sammutusjärjestelmän vesi on arkistoille yhtä tuhoisaa, kuin tuli, jota tukahduttamaan se on suunniteltu.

Tikkuaski rahisee keveänä taskussani. Yksi kipinä ja olemme vapaita.

Oppitunti 10, ihmisyy

Koirien hautausmaa

Räystäälauta putosi vierelleni juuri kun kävelin Aleksanterinkadun risteykseen. Vilkaisin ylös, mutta taivas oli yhtä aseeton kuin pilvetön. Maailmasta oli joka tapauksessa tullut hullu, joten jatkoin matkaani. Entropiaa vastaan ei voi taistella.

Kaalimaantien kohdalla putoava kattotiili kolhi ohimoani. En pysähtynyt, vaikka kuulin aiemmin ohittamieni fasadien sortuvan. Maisema alkoi murentua jo edeltäni, jokaisesta askeleesta tuli työläs. Ristimäellä maailma oli valkoinen ja mykkä, purkanut itsensä alkutekijöihinsä, niin kuin sillä tavalla voisi ymmärtää ihmisen toimia paremmin. Istahdin hautausmaan portille ja sydämeni rimpui kuin vauhkoontunut suruvaippa.

Rakkaat äiti ja isä, maisema on sanaton ja tyhjä, mutta minä kirjoitan teille kertoakseni, että edelleen hengitän tätä maailmaa.